

О. І. Дацко

Потенціал українсько-польського транскордонного співробітництва для зміцнення економічної безпеки територіальних громад Львівщини

Окреслено необхідність формування в Україні системи економічної безпеки територіальних громад як складової національної безпеки. Визначено поняття «економічна безпека територіальної громади». Проаналізовано передумови реформування адміністративно-територіального устрою України і Польщі та його вплив на рівень економічної безпеки територіальних громад. Доведено, що українсько-польське транскордонне співробітництво, найперше на рівні міжлюдських контактів, ефективно вплинуло на розвиток громадянського суспільства і сприяло інституціоналізації територіальних громад як суб'єктів публічного права для захисту економічних інтересів її членів на Львівщині. Окреслена необхідність подальшого співробітництва територіальних громад України та Польщі у транскордонному просторі для формування системи гарантування економічної безпеки територіальних громад.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, економічна безпека територіальної громади, самоврядування, ресурси, територіальна громада, гміна.

Формування оптимальної моделі регіонального розвитку є пріоритетним завданням становлення і розвитку України впродовж усього періоду незалежності. Важливою компонентою формування ефективної регіональної політики є гарантування належного рівня економічної безпеки територіальних громад. Втім, якщо питання гарантування економічної безпеки суб'єктів підприємницької діяльності, галузей, регіонів, держави ґрунтовно досліджувались вітчизняними науковцями, то питання гарантування економічної безпеки територіальних громад досі не знайшли належного висвітлення як у науковій літературі, так і у нормативно-правовому базисі держави, несформованими залишаються інституційні, організаційно-економічні її забезпечення.

Новою редакцією Стратегії національної безпеки України визначено, що метою реалізації цієї Стратегії є формування сприятливих умов для забезпечення інтересів громадян, суспільства і держави, дальшого поступу України як демократичної держави зі сталою та зростаючою ринковою економікою, держави, що керується європейськими політичними й економічними цінностями, в якій повага і захист прав і законних інтересів усіх

© О. І. Дацко, 2014.

територіальних громад, суспільних верств, етнічних груп є запорукою незалежного, вільного, суверенного і демократичного розвитку єдиної України [1].

А отже, забезпечення економічної безпеки територіальних громад мало б гарантуватися державою і бути пріоритетом національних інтересів. Втім поширення в Україні за останні роки бюрократично-олігархічної моделі управління, рейдерське захоплення земель, інших об'єктів державної та комунальної власності, варварська експлуатація природних ресурсів, і фактична безконтрольність та безкарність дій суб'єктів, інтереси яких лобювалися органами законодавчої та виконавчої влади усіх рівнів, стали вагомою причиною деградації багатьох поселень, зниження рівня якості життя, особливо сільського населення.

Фактично криза гуманітарного розвитку, а також посилення економічних ризиків для окремих осіб, територіальних громад, стали поштовхом масових протестів, Майдану і зміни влади.

Сьогодні ініційовані владою структурні реформи вимагають глибокого теоретичного аналізу та розробка організаційно-економічних механізмів з використанням системного підходу до гарантування економічної безпеки територіальних громад, а також розробки практичних рекомендацій щодо їх імплементації.

Зважаючи на позитивний досвід Польщі формування ефективної політики регіонального розвитку, зміцнення економічної безпеки територіальних громад, доцільним є аналіз цього досвіду та оцінка перспектив його впровадження в Україні, у тому числі потенціалу українсько-польського транскордонного співробітництва у контексті реалізації реформи адміністративно-територіального устрою України.

Тому *метою* статті є оцінка потенціалу українсько-польського транскордонного співробітництва для зміцнення економічної безпеки територіальних громад Львівщини.

Завданнями статті є: Визначити поняття «економічна безпека територіальної громади»;

- здійснити порівняльний аналіз передумов адміністративно-територіальної реформи в Польщі та в Україні;
- виявити взаємозв'язок між принципами адміністративно-територіального устрою, розвитком громадянського суспільства та чинниками забезпечення економічної безпеки територіальних громад;
- окреслити пріоритетні напрями реалізації потенціалу транскордонного співробітництва «Україна-Польща» для зміцнення економічної безпеки територіальних громад Львівщини.

Одним із пріоритетів євроінтеграції визнано формування спільної системи цінностей населення країн ЄС та України. Сприяння налагодженню

лише економічних зв'язків, розбудова інфраструктурних об'єктів не дала очікуваного зростання активності співпраці у транскордонному просторі. Тому за останні роки акценти розвитку транскордонного співробітництва Україна-ЄС зміщуються з розвитку інфраструктури транскордонного співробітництва до налагодження міжлюдських контактів і створення спільної системи демократичних цінностей. Чи не найважливішим засадничим принципом розвитку демократії на місцевому рівні є розвиток місцевого самоврядування і гарантування безпеки територіальних громад.

На необхідності виокремлення поняття «безпека спільноти (громади)» дослідники активно наголошують із середини ХХ ст. Так, політолог К. Дойч обґрунтував доцільність введення терміну «безпека спільнот (громад)» на міжнародному рівні (країн, міждержавних об'єднань тощо) [2]. Е. Адлер, М. Барнетт наприкінці ХХ ст. дали власне визначення поняття «безпека спільнот (громад)», визначивши, що основою такої безпеки є спільна ідентичність, система цінностей і сприйняття, багатогранна взаємодія і взаємні довгострокові інтереси [3].

Важливим кроком інституціоналізації безпеки спільноти (громади) як складової національної безпеки стала Концепція «Безпека громад» (Community Safety or Community Security (CS)), затвердженої в межах Програми розвитку ООН [4]. Концепція орієнтована на практичне забезпечення безпеки, розвитку людини і державотворчої парадигми на локальному рівні. Сучасне поняття безпеки громади, у вузькому сенсі, включає в себе як колективну, так і особисту безпеку. Першочерговою концепція була сфокусована на підході, що безпека спільнот забезпечується за рахунок того, що громади та їх члени є «вільними від страху». Сучасне трактування Концепції безпеки громад передбачає також охоплення і соціальних питань, що дозволяє забезпечити «свободу від потреб». Безпека громад, як і безпека громадян передбачають мультваріативний підхід, який визначається аналізом локальних потреб. Цей підхід зосереджується на короткострокових і довгострокових рішеннях проблеми безпеки конкретних громад [5]. Відповідно, зважаючи на посилення загроз, пов'язаних з недостатнім захистом економічних інтересів територіальних громад, обґрунтованим видається визначення концептуальних засад формування їх економічної безпеки.

На нашу думку, економічна безпека територіальної громади – це складова системи економічної безпеки держави, яка передбачає захист економічних інтересів членів визначеної територіальної громади, характеризує рівень економічної самодостатності та спроможності територіальної громади задовольнити соціально-економічні потреби її

членів, забезпечити реалізацію економічного потенціалу територіальної громади з урахуванням пріоритетів сталого розвитку та стратегічних орієнтирів розвитку держави.

Втім в Україні розробка механізмів гарантування належного рівня економічної безпеки стосувалися здебільшого суб'єктів ринку – юридичних осіб тоді як пріоритети економічної безпеки громад є, фактично, невизначеними.

Зважаючи на те, що Україна за понад двадцять років незалежності, володіючи гарантованим Конституцією правом, не змогла сформувати власних дієвих підходів забезпечення безпеки громад, доцільним є аналіз позитивного досвіду зарубіжних країн, особливо суміжних, і оцінка можливості адаптації цього досвіду в Україні. Для Львівської області особливо цінним є польський досвід розвитку територіальних громад та гарантування їх безпеки, зокрема і економічної, який уже починає впроваджуватися в окремих населених пунктах. Адаптація цього досвіду значною мірою є результатом співробітництва в транскордонному просторі як на рівні територіальних громад, так, особливо, на рівні міжлюдських контактів.

Ініціативи створення територіальних громад на Львівщині, найперше, з метою захисту своїх економічних інтересів, найчастіше ставали наслідком вивчення окремими представниками сіл та міст досвіду місцевого самоврядування під час відвідін Польщі, та беручи до уваги гарантоване Конституцією України право, подальшого його імплементації у рідному поселенні.

Проаналізуємо інституційний базис формування системи економічної безпеки територіальних громад Польщі. Е. Кулеша зазначає, що саме децентралізація та розвиток демократичних принципів місцевого самоврядування стали найдієвішим каталізатором структурних та адміністративних реформ у Польщі, що дало змогу цій країні зробити значний поступ у економічному розвитку, а також у забезпеченні високого рівня якості життя, порівняно з Україною [6, с. 18].

Говорячи про подібні стартові умови України та Польщі після розпаду СРСР, доводиться констатувати значні диспропорції розвитку цих країн на сучасному етапі: коли в Україні поступ є порівняно незначним, Польща демонструє стійку тенденцію до позиціонування її як високорозвиненої демократичної країни.

Для запровадження реформ, як пише І. Регульський, у Польщі були сформовані необхідні передумови для забезпечення системних змін [7]:

- політична воля керівництва країни;
- громадська підтримка, або, принаймні, згода;
- висококваліфіковані фахівці;

– людські ресурси, тобто підготований персонал, здатний здійснювати реформи.

Основним досягненням адміністративно-територіальної реформи у Польщі стала побудова трьохступеневої моделі: воєводство – повіт – гміна. У Польщі функціонує 16 воєводств, які поділяються на 308 повітів, які також включають 65 міст, що мають статус міських повітів. Повіти у свою чергу поділені на 2489 гмін.

Фактично найбільші повноваження щодо визначення економічних пріоритетів, розпорядження спільною власністю мешканців має гміна. Гміна є самоврядною громадою мешканців певної території, функціонування якої інституціоналізоване через реєстрацію гміни як об'єднання мешканців певної території, внутрішні питання діяльності якої детерміновані статутом цієї гміни.

До компетенції гмін належить формування так званого публічного бюджету, а також його використання, обов'язковими складовими витрат якого є забезпечення функціонування комунальних служб, соціальної і транспортної інфраструктури, гарантування безпеки мешканців.

Керівництво гміни відповідає за порядок і безпеку на території, яку охоплює об'єднання, в його віданні перебувають дороги місцевого значення, організація комунального господарства, і т. д. У результаті останньої реформи тепер до компетенції гміни належать також фінансові кошти.

В Україні у 90-х роках ХХ століття передумов розвитку місцевого самоврядування, аналогічних польським, сформовано не було. А крім того, низький рівень правової освіченості населення, а також відсутність політичної волі керівництва держави до розбудови громадянського суспільства зумовили майже повне нівелювання механізму самоврядування як на рівні окремих поселень, так і на рівні держави. Натомість відбулося посилення владної вертикалі представницьких та виконавчих органів влади, акумулювання економічних ресурсів розвитку в їх віданні, а відтак – майже повна відсутність дієвих механізмів контролю та впливу за розподілом, використанням та розпорядженням цими ресурсами з боку фактичних власників – територіальних громад.

Революція гідності кінця 2013 р. – поч.2014 р., яка активізувала громадськість, вкотре засвідчила прагнення українського народу до системних змін. В контексті суспільних трансформацій в Україні сьогодні можемо говорити про формування принаймні частини необхідних передумов для реформування не лише адміністративно-територіального устрою, але і вдосконалення механізму гарантування економічної безпеки її членів окремо, і громади – в цілому.

За останні роки засвідчено значний потенціал українського суспільства до самоорганізації та розвитку найдієвішої форми самоврядування: формування територіальних громад, що потребує системного та виваженого підходу до розробки концептуальних засад та впровадження реформ адміністративно-територіального устрою.

Проблеми недостатньо ефективного розвитку місцевого самоврядування у західних областях України зумовлені низкою об'єктивних і суб'єктивних причин, основними з яких є:

- надмірна кількість малих поселень, які не можуть забезпечити ефективне управління та самофінансування територіальних громад (для прикладу, станом на початок 2013 р. у Львівській області було 1850 сільських населених пунктів із середньою чисельністю мешканців 532 особи / село);
- дотаційність та відсутність джерел саморозвитку територіальних громад (станом на 2013 р. більшість сільських поселень були фінансово неспроможними (близько 90% місцевих бюджетів – дотаційні, близько 50 % з них – дотаційні на понад 70%);
- недостатній освітній рівень кваліфікації та досвіду роботи керівників представницьких та виконавчих органів місцевого самоврядування;
- існуюча система фактично демотивувала органи самоврядування стимулювати підприємницьку активність, шукати джерела саморозвитку, адже більшість фіскальних платежів та зборів акумулюються державними бюджетами і фондами;
- недовіра механізмів стимулювання економічного розвитку територіальних громад (фінансування видатків споживання, а не розвитку);
- високий рівень корупції у органах місцевого самоврядування;
- відсутність електронного врядування і системи надання електронних адміністративних послуг, закритість роботи представницьких органів місцевого самоврядування, відсутність контролю за їх діяльністю з боку громадськості.
- неформованість, неінституціоналізованість та неактивність самих територіальних громад.

Фактично, більшість поселень України функціонують як адміністративні одиниці без реєстрації територіальної громади. Тобто де-факто такі громади існують, але де-юре (як суб'єкти правовідносин) вони належним чином не інституціоналізовані.

Для легітимізації територіальної громади як суб'єкта публічного права (статус юридичної особи публічного права для територіальної громади

визначено Конституцією та Цивільним кодексом України) необхідною її інституціоналізація – створення юридичної особи, що передбачає зокрема затверджений на загальних зборах мешканців протокол про створення територіальної громади (кількістю 50% +1 голос дієздатних осіб) та Статут територіальної громади. У Львівській області вже інституціоналізовано низку територіальних громад (у селах Переможне, Старичі, Воля-Бартатівська, Шоломиничі, Мшана, Прибужани, Гайок, Руда-Сілецька, Руда, Стеміль, Реклинець, а також місті Добротвір). У таких громадах мешканці активно захищають свої права, повертаючи громаді незаконно відчужену власність (землі, приміщення, водойми тощо), призупиняють незаконні вирубки лісів, протидіють екологічним злочинам, борються з корупцією, контролюють діяльність селищних та міських рад. Крім цього, усвідомлення власних можливостей стимулює мешканців не лише контролювати діяльність органів влади, але й активно долучатися до розвитку поселень, тим самим формуючи соціальний капітал як основний фундамент самодостатньої та спроможної громади.

Але така активізація громад є невігідною діючій системі органів представницької та виконавчої влади, тому ініціативи зі створення територіальних громад блокуються управліннями юстиції (не затверджуються протоколи та Статути територіальних громад), селищні, міські ради не визнаються рішення загальних зборів територіальної громади тощо. Також розроблена концепція реформування територіально-адміністративного устрою сьогодні передбачає нівелювання поняття громади як об'єднання мешканців.

Актуальність реформування адміністративно-територіального устрою України є надважливим завданням забезпечення подальшого ефективного розвитку України. Втім кроки, які робляться керівництвом держави для впровадження цієї реформи є недостатньо системними та комплексними. Передбачаючи децентралізацію управління, реформування здебільшого передбачає передачу повноважень представницьким органам влади, а не територіальним громадам.

Крім цього надзвичайно негативно вплине на зміцнення інституту місцевого самоврядування запропоновані зміни в межах здійснюваної сьогодні Реформи адміністративно-територіального устрою, яка передбачає децентралізацію управління, але за фактичної ліквідації найважливішої інституції місцевого самоврядування – територіальної громади (пропоновані зміни до Конституції України ліквідовують поняття «територіальної громади як об'єднання мешканців», і фактично прирівнюють її до органів місцевого самоврядування або адміністративного об'єднання кількох поселень (табл. 1).

Порівняльна таблиця пропонованих змін до Конституції України, які засвідчують, що вони покликані збільшити повноваження державних представництв, знизити рівень їх звітності та контролю за їх діяльність, надає їм практично необмежені повноваження, забираючи будь-які інструменти впливу на кадрові призначення та їх діяльність з боку територіальних громад (табл. 1).

Утім, за такого реформування населення позбавляють права прямого народовладдя і формування територіальної громади як об'єднання мешканців одного або кількох поселень, нівелюючи можливість безпосереднього впливу мешканців на рішення представницьких органів влади і гарантований Законами України і Конституцією захист своїх прав та інтересів..

У пропонованих змінах положення щодо підконтрольності та підзвітності місцеві державних адміністрацій радам у частині повноважень, делегованих їм відповідними районними чи обласними радами. Вилучене з тексту Конституції, що означатиме, що міські ради не звітуватимуть перед органами місцевого самоврядування нижчого рівня. Також державні представники на місцях фактично, можуть бути звільнені лише за поданням Президента, а у місцевих рад забирають право висловлювати недовіру головам державних представництв.

Можемо стверджувати, що ініційовані владою пропозиції змін до Конституції України, якими передбачене нівелювання територіальної громади як об'єднання мешканців і суб'єкта управління, є реакцією олігархічних кланів та намагання в умовах війни «протягнути» конституційну реформу, яка надалі забезпечувати їм відкритий доступ до ресурсів територіальних громад. дозволить заблокувати можливість впливу членів територіальної громади на рішення органів виконавчої влади, таки чином надалі зберігаючи корупційну вертикаль рад та державних представництв.

Результати реформування місцевого самоврядування засвідчують, що саме активізація територіальних громад як найдієвіших органів місцевого самоврядування сьогодні забезпечує їх життєдіяльність та гарантує належний рівень їх економічної безпеки.

Досвід Польщі щодо розвитку місцевого самоврядування характеризується такими засадничими принципами:

- територіальні громади – найважливіший і найвпливовіший суб'єкт місцевого самоврядування. У Польщі діє система прямого народовладдя, коли попри діяльність виборних місцевих рад та органів виконавчої влади, територіальні громади можуть самостійно приймати відповідні рішення, або скасовувати рішення

Таблиця 1

Пропозиції щодо внесення змін до Конституції України, внесені на громадське обговорення у травні 2014, які обмежують повноваження територіальних громад

Діюча редакція Конституції України	Пропоновані зміни
Рішення голів місцевих державних адміністрацій, що суперечать Конституції та законам України, іншим актам законодавства України, можуть бути відповідно до закону скасовані Президентом України або головою місцевої державної адміністрації вищого рівня.	вилучити
Обласна чи районна рада може висловити недовіру голові відповідної місцевої державної адміністрації, на підставі чого Президент України приймає рішення і дає обґрунтовану відповідь.	вилучити
Якщо недовіру голові районної чи обласної державної адміністрації висловили дві третини депутатів від складу відповідної ради, Президент України приймає рішення про відставку голови місцевої державної адміністрації.	вилучити
Місцеві державні адміністрації підзвітні і підконтрольні радам у частині повноважень, делегованих їм відповідними районними чи обласними радами.	вилучити
Місцеві державні адміністрації підзвітні і підконтрольні органам виконавчої влади вищого рівня.	вилучити
Рішення голів місцевих державних адміністрацій, що суперечать Конституції та законам України, іншим актам законодавства України, можуть бути відповідно до закону скасовані Президентом України або головою місцевої державної адміністрації вищого рівня.	вилучити
Обласна чи районна рада може висловити недовіру голові відповідної місцевої державної адміністрації, на підставі чого Президент України приймає рішення і дає обґрунтовану відповідь.	вилучити
Стаття 140. Місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України	Стаття 140. Місцеве самоврядування є правом і спроможністю жителів громад в межах Конституції і законів України самостійно вирішувати питання місцевого значення в інтересах місцевого населення як безпосередньо так і через органи місцевого самоврядування.

Продовження табл. 1

Діюча редакція Конституції України	Пропоновані зміни вилучити
Особливості здійснення місцевого самоврядування в містах Києві та Севастополі визначаються окремими законами України.	
Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.	Органами місцевого самоврядування громади є відповідно голова громади – сільський, селищний, міський голова; рада громади – сільська, селищна, міська рада; виконавчі органи ради. Не передбачено Територіальної громади як органу місцевого самоврядування
Органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст, є районні та обласні ради.	Органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси громад району є районна рада та її виконавчі органи.
Територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проєктів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ, створювати для цього відповідні органи і служби.	Органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси громад області є обласна рада та її виконавчі органи. вилучити
Рішення органів місцевого самоврядування з мотивів їх невідповідності Конституції чи законам України зупиняються у встановленому законом порядку з одночасним зверненням до суду.	Рішення органів місцевого самоврядування з мотивів їх невідповідності Конституції і законам України в порядку і строки, визначені законом зупиняються головами відповідних державних представництв з одночасним зверненням до суду.

Складено за даними [8].

представницьких органів влади прямим голосуванням членів територіальних громад;

- децентралізація та демократизація. Зокрема адміністративно-територіальна реформа Польщі здійснювалася з використанням саме цих основоположних принципів, що дозволило забезпечити активізацію діяльності громад у формування так званих «публічних доходів» та прозорість та ефективність управління ними. Оскільки фінансування видатків на утримання соціальної інфраструктури, об'єктів комунальної власності повинні фінансуватися переважно за рахунок бюджетів територіальних громад, самі територіальні громади були змушені раціоналізувати видатки, кооперуючи ресурси кількох малих поселень, а також шукаючи спільно шляхи збільшення доходів місцевих бюджетів;
- основним індикатором ефективності реалізації регіональної політики і роботи органів місцевого самоврядування є рівень якості життя мешканців окремих поселень;
- розвиток кооперації. Для більшості сільських поселень Польщі реформування адміністративно-територіального устрою супроводжувалося активізацією організаційно-економічних механізмів розвитку територіальних громад. Для малих поселень оптимальною формою розвитку підприємництва є кооперація, яка дозволяє мешканцям територіальних громад не лише спільно організовувати життєдіяльність поселень, але і вести спільний бізнес.
- рівний доступ до спільних ресурсів територіальних громад і гарантування економічної безпеки усіх мешканців територіальної громади..
- подолання корупції, найперше через підвищення прозорості діяльності представницьких органів влади;
- розвиток електронного врядування, що забезпечує можливість громадського контролю за діяльністю представницьких та виконавчих органів влади.

Підсумовуючи, що адаптація досвіду Польщі в Україні в межах активізації транскордонного співробітництва передбачає, що побудова ефективної системи самоврядування у територіальних громадах повинна базуватися на кількох основоположних принципах:

- ефективна самоорганізація населення, поширення різних форм кооперації;
- активність та освіченість, високий рівень довіри між членами територіальних громад;
- територіальні громади як найважливіший та найдієвіший орган самоврядування;

- формування інституційних стимулів розвитку та самодостатності територіальних громад;
- забезпечення механізмів громадського контролю за діяльністю органів влади, механізмів прямого народовладдя, особливо з використання принципів електронного врядування;
- розвиток системи співвідповідальності членів територіальних громад та їх представників у органах самоврядування.

Для реалізації цих принципів потрібно:

- активізувати українсько-польське транскордонне співробітництво на рівні територіальних громад;
- забезпечити налагодження міжлюдських контактів, які сприяли б безпосередньому ознайомленню мешканців Львівщини з досвідом розвитку територіальних громад Польщі;
- передбачити реалізацію спільних освітніх програм та обмінів, завдяки яким мешканці українських прикордонних територій зможуть вивчити досвід розвитку територіальних громад у Польщі, а також представники територіальних громад Польщі, які брали безпосередню участь у їх формуванні та забезпеченні життєдіяльності ділилися б досвідом з представниками територіальних громад Львівщини.

Список використаних джерел

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 8 червня 2012 року «Про нову редакцію Стратегії національної безпеки України»: Указ Президента України № 389/2012 від 8 червня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/389/2012/paran5#n5>
2. Deutsch K. Political community and the North Atlantic area; international organization in the light of historical experience / Karl W. Deutsch et al. – Princeton: Princeton University Press, 1957. – 278 p.
3. Adler E. Security Communities / Emanuel Adler, Michael Barnett. –Cambridge: Cambridge University Press, 1998. – 462 p.
4. United Nations Development Program [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.undp.org>
5. UNDP Community safety and social cohesion. Retrieved from http://www.securitytransformation.org/images/documentos/687_UNDP_BCPR_CSSC_Concept_Paper_Final.pdf
6. Кулеша Э. Основы местного самоуправления в Польше / Э. Кулеша. – Олыштын : Культурное сообщество «Боруссия», 2004. – 65 с.
7. Регульский И. Реформа местного самоуправления в Польше: глазами очевидца [Електронний ресурс] / И. Регульский ; перевод А. Маклакова. – Режим доступу : <http://hvylya.org/analytics/politics/2010-11-08-17-18-51.html>

8. Порівняльна таблиця до проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua/konceptiya-reformuvannya-miscevogo-samovriaduvannya-ta-teritorialnoi-organizaciyi-vladi-v-ukrayini-333230/porivnyalna-tablicya-do-proektu-zakonu-ukrayini-pro-vnesennya-zmin-do-konstituciyi-ukrayini-schodo-decentralizaciyi-vladi-619673>

Дацко О. І. Потенциал украинско-польского трансграничного сотрудничества для укрепления экономической безопасности территориальных общин Львовщины.

Определена необходимость формирования в Украине системы безопасности территориальных общин как составляющей национальной безопасности. Определено понятие «экономическая безопасность территориальной общины». Проанализированы предпосылки реформирования административно-территориальной безопасности территории Украины и Польши и его влияние на уровень экономической безопасности территориальных общин. Доказано, что украинско-польское трансграничное сотрудничество, в первую очередь на уровне человеческих контактов, эффективно повлияло на развитие гражданского общества и способствовало институционализации территориальных общин как субъектов публичного права для защиты экономических интересов ее членов на Львовщине. Обозначенная необходимость дальнейшего сотрудничества территориальных общин Украины и Польши в трансграничном пространстве для формирования системы обеспечения экономической безопасности территориальных общин. Ключевые слова: трансграничное сотрудничество, экономическая безопасность территориальной общины, самоуправление, ресурсы, территориальная община, гмина.

Datsko O. I. The potential of Ukrainian-Polish cross-border cooperation for strengthening the economic security of Lviv region's communities.

The need economic security of local communities formation in Ukraine as part of national security is outlined. The definition of "local communities economic security" is defined. The preconditions of administrative-territorial structure reform of Ukraine and Poland and its impact on the economic security of communities are analyzed. There is proved that Ukrainian-Polish cross-border cooperation, primary at the level of interpersonal contacts, effectively influenced the development of civil society and contributed to the institutionalization of local communities as public law entities to protect the economic interests of its members in Lviv region. The need for further co-operation of local communities in Ukraine and Poland for the formation of the cross-border area for economic security of communities ensuring are confirmed. Key words: cross-border cooperation, economic security of local community, government, resources, local community, gmina.